

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ 2022

Μάθημα: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (36)

Ημερομηνία εξέτασης: Τετάρτη, 29 Ιουνίου 2022

Ωρα εξέτασης: 08:00-11:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΞΙ (6) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να παραμείνει κενή για την άσκηση της ορθογραφίας.
3. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
4. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
5. Να μην γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
6. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
7. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση

(Μονάδες 30)

1. Ἴνα δὲ μὴ οἶη ἀπατᾶσθαι, ὡς τῷ ὄντι ἡγοῦνται πάντες ἄνθρωποι πάντα ἄνδρα μετέχειν δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς, τόδε αὖ λαβὲ τεκμήριον· ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὡσπερ σὺ λέγεις, ἐὰν τις φῆ ἀγαθὸς αὐλητῆς εἶναι, ἢ ἄλλην ἠντινοῦν τέχνην, ἢν μὴ ἐστίν, καταγελωσιν ἢ χαλεπαίνουσι, καὶ οἱ οἰκείοι προσιόντες νουθετοῦσιν ὡς μαινόμενον· ἐν δὲ δικαιοσύνη καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ, ἐὰν τινα καὶ εἰδῶσιν ὅτι ἄδικός ἐστιν, ἐὰν οὗτος αὐτὸς καθ' αὐτοῦ τάληθῆ λέγη ἐναντίον πολλῶν, ὃ ἐκεῖ σωφροσύνην ἡγοῦντο εἶναι, τάληθῆ λέγειν, ἐνταῦθα μανίαν.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* IB'
(μονάδες 14)

2. Ἀθρόα τε τῇ δυνάμει ἡμῶν οὐδεὶς πω πολέμιος ἐνέτυχε διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ γῆ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν· ἦν δὲ που μορίῳ τινὶ προσμείξωσι, κρατήσαντές τὲ τινας ἡμῶν πάντας αὐχοῦσιν ἀπεῶσθαι καὶ νικηθέντες ὑφ' ἀπάντων ἡσσησθαι. καίτοι εἰ ῥαθυμία μᾶλλον ἢ πόνων μελέτη καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλέον ἢ τρόπων ἀνδρείας ἐθέλομεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι μὴ ἀτολμοτέρους τῶν αἰεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι, καὶ ἔν τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις.

Θουκυδίδου *Ἱστορία* Β' 39
(μονάδες 16)

Να μεταφράσετε στα Νέα Ελληνικά τα πιο πάνω αποσπάσματα (I.A.1. και I.A.2.).

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση**(Μονάδες 25)**

Στο ακόλουθο απόσπασμα από τον πλατωνικό διάλογο «Γοργίας» (ή «Περὶ ῥητορικῆς») ο Σωκράτης αναφέρεται στη μεταθανάτια κρίση των ψυχών.

Προσῆκει δὲ παντὶ τῷ ἐν τιμωρίᾳ ὄντι, ὑπ' ἄλλου ὀρθῶς τιμωρουμένῳ, ἢ βελτίονι γίνεσθαι καὶ ὀνίνασθαι ἢ παραδείγματι τοῖς ἄλλοις γίνεσθαι, ἵνα ἄλλοι ὀρῶντες πάσχοντα ἂ ἂν πάσχη φοβούμενοι βελτίους γίνωνται. εἰσὶ δὲ οἱ μὲν ὠφελούμενοί τε καὶ δίκην δίδόντες ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων οὗτοι, οἱ ἂν ἰάσιμα ἀμαρτήματα ἀμάρτωσιν· ὅμως δὲ δι' ἀλγηδόνων καὶ ὀδυνῶν γίνεται αὐτοῖς ἢ ὠφέλεια καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν Ἄϊδου· οὐ γὰρ οἷόν τε ἄλλως ἀδικίας ἀπαλλάττεσθαι.

Πλάτωνος *Γοργίας* 525bΛεξιλόγιο:

ὀνίναμαι: ωφελούμαι

ἀλγηδῶν (ἢ): πόνος, θλίψη

οἷόν τε (ενν. ἐστίν): εἶναι δυνατό

Να μεταφράσετε στα Νέα Ελληνικά το πιο πάνω απόσπασμα (I.B.).

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία**(Μονάδες 5)**Ξενοφῶντος *Ἑλληνικά* 7.1.39

Δ. Γλωσσικές παρατηρήσεις (γραμματικές, συντακτικές, λεξιλογικές)

(Μονάδες 20)

1.α. ὀρῶντες

Να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο στην ευκτική ενεστώτα και υποτακτική παρακειμένου στην ίδια φωνή.

β. πάσχη

Να γράψετε το απαρέμφατο μέλλοντα και το β' ενικό πρόσωπο στην οριστική υπερσυντελείκου.

γ. διδόντες

Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο στον αόριστο β' και στον παρακείμενο.

δ. ἀπαλλάττεσθαι

Να γράψετε το γ' πληθυντικό πρόσωπο στην οριστική παρατατικού της ίδιας φωνής και στην οριστική παθητικού αορίστου.

(μονάδες 4)

2.α. ὀρθῶς, βελτίονι

Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο πάνω λέξεων διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο. Σε κάθε περίπτωση να διευκρινίζετε ποιον βαθμό γράφετε.

(μονάδες 2)

2.β.ι. παντὶ τῷ ἓν τιμωρία ὄντι

ii. οὔτοι

iii. ἰάσιμα ἁμαρτήματα

Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους κλιτούς τύπους των πιο πάνω αποσπασμάτων.

(μονάδες 3)

3.α.ι. προσήκει δὲ παντὶ τῷ ἐν τιμωρίᾳ ὄντι, ὑπ' ἄλλου ὀρθῶς τιμωρουμένῳ, ἢ βελτίονι γίνεσθαι

ii. ἵνα ἄλλοι ὀρῶντες πάσχοντα ἃ ἂν πάσχη φοβούμενοι βελτίους γίνωνται

iii. ὅμως δὲ δι' ἀλγηδόνων καὶ ὀδυνῶν γίνεσθαι αὐτοῖς ἡ ὠφέλεια

iv. οἳ ἂν ἰάσιμα ἀμαρτήματα ἀμάρτωσιν

Να αναγνωρίσετε συντακτικῶς τους πιο πάνω υπογραμμισμένους ὀρους.

(μονάδες 4)

3.β. εἰσὶ δὲ οἳ μὲν ὠφελούμενοί τε καὶ δίκην δίδοντες ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων οὔτοι, οἳ ἂν ἰάσιμα ἀμαρτήματα ἀμάρτωσιν.

Στην πιο πάνω περίοδο λόγου να εντοπίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση και να την αναγνωρίσετε δηλώνοντας: εἶδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτικὴ θέση.

(μονάδες 3)

4.α.ι. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιο απαντήσεων τους αριθμούς των αρχαιοελληνικῶν λέξεων της στήλης Α' με το γράμμα της ομόρριζης νεοελληνικῆς λέξης της στήλης Β'. Οι λέξεις της στήλης Α' προέρχονται ἀπὸ το κείμενο Ι.Α.2.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. γῆ	α. ἐγκυος β. ἐγγειος
2. κρατήσαντες	α. κράση β. επικράτεια

(μονάδα 1)

4.α.ii. προσιόντες, νουθετούσιν

Να αναλύσετε τις πιο πάνω λέξεις του κειμένου Ι.Α.1. στα συνθετικά τους μέρη στα Αρχαία Ελληνικά. Σε περίπτωση ρήματος να γράψετε το α' πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα και σε περίπτωση άλλου κλιτού μέρους του λόγου την ονομαστική ενικού.

(μονάδες 2)

4.β. Για καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις του κειμένου Ι.Β. να γράψετε ό,τι σας ζητείται στα Νέα Ελληνικά:

i. ώφελούμενοι: σύνθετο επίθετο

ii. άμάρτωσιν: απλό ουσιαστικό

(μονάδα 1)

Ε. Να μεταφέρετε το πιο κάτω κείμενο στα Αρχαία Ελληνικά. (Μονάδες 5)

Αν εκλέγονταν άρχοντες οι πιο σοφοί από τους πολίτες, θα ήμασταν ευτυχισμένοι. Επειδή όμως τώρα δεν συμβαίνει έτσι, πρέπει όλοι εμείς να συμμετέχουμε πρόθυμα στην εξουσία.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(Μονάδες 15)

1.α. Ποια είναι η βασική διαφορά ανάμεσα στην πολιτική αρετή και τις άλλες αρετές/τέχνες, σύμφωνα με το κείμενο Ι.Α.1.;

(μονάδες 3)

β. Να αναφέρετε ένα (1) εκφραστικό μέσο που χρησιμοποιεί ο Πλάτων, προκειμένου να παρουσιάσει αυτήν τη διαφορά και να τεκμηριώσετε την αναφορά σας.

(μονάδες 2)

2. i. Ο Ζευς τότε επειδή φοβήθηκε για το γένος μας, μήπως ολότελα εξαφανιστεί, στέλλει τον Ερμή να φέρει στους ανθρώπους την αιδώ και τη δικαιοσύνη για να υπάρξει αρμονία στις πόλεις και δεσμοί φιλίας δημιουργοί. [...] Σε όλους, είπε ο Ζευς, και όλοι να έχουν το μερδικό τους· γιατί δε θα μπορούσαν να υπάρχουν πόλεις, αν λίγοι μόνο μετείχαν σ' αυτά, όπως στις άλλες τέχνες· και να βάλεις νόμο από μέρους μου όποιον δεν είναι ικανός να μετέχει στη δικαιοσύνη και την ντροπή να τον σκοτώνουν ως αρρώστια για την πόλη.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* IB'

- ii. Κι ενώ στην ιδιωτική μας ζωή περνούμε απείραχτα μεταξύ μας, σαν πολίτες είναι πιο πολύ από εσωτερικό σεβασμό που δεν παρανομούμε, στους άρχοντές μας κάθε φορά πειθαρχικοί και στους νόμους, και μάλιστα σε όσους από αυτούς έχουν γίνει για να βοηθούν τους αδικημένους, και σε όσους, και άγραφοι που είναι, όμως φέρνουν ντροπή ομολογημένη.

Θουκυδίδου *Ίστορία* Β' 37

Να παρουσιάσετε την κοινή αντίληψη για τον πολίτη και τη σχέση του με τη δημοκρατική πόλη, όπως παρουσιάζεται μέσα από τα δύο πιο πάνω αποσπάσματα. Να τεκμηριώσετε τη θέση σας (100-120 λέξεις).

(μονάδες 5)

3.α. Αναφορικά με το πρόβλημα της πατρότητας του *Επιταφίου* έχουν διατυπωθεί διαφορετικές απόψεις. Να παρουσιάσετε με συντομία δύο (2) από αυτές (40-50 λέξεις).

(μονάδες 2)

β. «καὶ ἔν τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις.» (Κείμενο I.A.2.)

Να σχολιάσετε την πιο πάνω τοποθέτηση αναφέροντας ένα (1) στοιχείο από το κείμενο I.A.2. και να την συνδέσετε με τον απώτερο στόχο της συγγραφής του *Επιταφίου* (60-80 λέξεις).

(μονάδες 3)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-

Τύχη αγαθή!